

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.00. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Save“ v Kranju. Inserterate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Save“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inserterati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Delegacije.

Pred par meseci je zboroval na Češkem shod avstrijskih industrijalcev. Na tem shodu je član gosposke zbornice, ki ni Slovan, ostro obsodil našo zunanjo politiko, ki slepo vodi prestižno politiko naprej, uničuje našo industrijo, naše finance in tira državo v gospodarsko katastrofo. Shod teh industrijalcev je soglasno sklenil resolucijo, da naj zunanja politika krene na drugo, treznejšo in previdnejšo pot. Ker se v Avstriji zgodi vedno to, kar zahtevajo Nemci in je ta resolucija izšla iz nemških krogov, je bilo upati, da se merodajni krogi streznejšo in sprevidijo opasnost našega položaja.

To upanje je bilo prazno.

Dne 18. t. m. se snideta delegaciji, ki bosta sklenili za vojaške potrebščine novo breme okoli ene milijarde kron. Oba finančna ministra, ki sta se poprej branila proti taki ogromni obremenitvi, sta se sedaj udala, ogrski finančni minister je ostal v službi, avstrijski pa je šel vsled bolehnosti na dopust, iz katerega se več ne vrne. In ker je skupni ministrski svet sklenil to obremenitev, sklenili jo bota tudi obe delegaciji, ker dosedaj se še ni pripetilo, da bi bili delegaciji odklonili kako zahtevo, ki so jo zahtevali vojaki. Ta obremenitev je posledica balkanske vojne, v kateri je doživela naša zunanja politika toliko razočaranj. Namen naše politike je bil, zabraniti, da strneta Srbija in Črnagora svoje meje in danes se stika črnogorska državna meja s Srbsko. Namen naše politike je bil prepričati povečanje slovanskih držav na našem jugu, in Srbija in Črnagora sta do malega podvojili obseg držav in prebivalstva. Daljni svetovni trgi so naši industriji zaprti vsled konkurence močnejše in agilnejše angleške, nemške in francoske industrije in odprt nam je bil le še Balkan in tega nam je zaprl sedaj grof Berchtold, ker je med balkansko vojno pobijal vse srbske in črnogorske težnje. Poprej smo se opirali na Rumune in hoteli ustanoviti Veliko Bulgarijo. Rumunija je krenila

na druga pota, nego so bila od nas določena in Bulgarija je ponižana do tal. Ti neuspehi zunanje politike naj se po mnenju merodajnih krogov popravijo na ta način, da pomnožimo stalno vojsko za nad trideset tisoč mož in naročamo nove dreadnote.

Tako hočejo visoki vojaški krogi vzdržati prestiž države, tako hočejo popraviti to, kar je zgrešila zunanja politika, in sicer brez ozira na naše notranje razmere. Ti krogi so mnenja, da tiči moč države sploh le v številu oboroženega moštva, v številu pušk, ladij in kanonov. Ne ozirajo pa se na to, da je prav tako, kot velika armada, za moč države potrebna zadovoljnost ljudstva, ki daje vojaštvo, ki ga redi in ga more rediti le takrat, če ima samo kaj jesti in oblačiti, moč države sloni na njenem gospodarskem položaju na prvicu njene industrije in trgovine.

In v tem oziru ne store naše vlade tega, kar bi bila njihova dolžnost.

Vsled rabsodbe upravnega sodišča, da je patent, s katerim se je ustanovila upravna komisija na Češkem, zakon, nastane resno vprašanje, kaj je še stabilno v našem ustavnem ustroju. Najbogatejša avstrijska kronovina nima več avtonomije in se vlada absolutistično. Druga največja kronovina ima absolutizem pred pragom. Hrvaška zviža se že čez eno leto pod bičem absolutističnega vladanja in sicer samo zaradi tega, ker ne gre drage volje pod igo madžarske nadvlade. Eden najvažnejših organov vsake države je uradništvo. In pojavi med uradništvom so morda najopasnejši v celem državnem organizmu. Državni uradniki žugajo s pasivno resistenco, kar bi oviralo delovanje državnega stroja. Po državi se širi mržnja do skupnosti, in ta mržnja se je že polastila državnega uradništva. Na uradništvo so vojaške predloge zelo slabo učinkovale. Iz sklepov skupnega ministrskega sveta sledi, da je država izdala nad tristo milijonov za mobilizacijske svrhe, ne da bi se bile vprašale za to delegacije, ne da bi bila vlada za to zahtevala ali dobila kako dovoljenje ljudskih zastopnikov.

Vlada pa ni v položaju uveljaviti službeno pragmatiko, ki bi stala okoli trideset milijonov in na katero čaka na tisoče in tisoče uradniških rodbin, katerim pri rastoči draginji nedostaja vsakdanjega kruha.

V delegacijah se bo dovolila ena milijarda za vojaške potrebščine. In pri tej priliki je umestno vnovič povdarjati, da bolj kot močna, mnogoštevilna armada so za moč države potrebne zdrave notranje razmere. V tem oziru pa je opazovati posebno pri dunajski vladi opasen fatalizem. Finančni minister se je udal pritisku vojnega ministra in šel na dopust. Avstrijski ministrski predsednik in notranji minister pa ne storita nič, da bi omogočila delazmožnost državnega zbora, da bi uveljavila službeno pragmatiko in pomirila uradništvo, ničesar ne ukreneta, da bi ustavila kugo mržnje do skupnosti, ki se širi med prebivalstvom.

Državni zbor hira od dne do dne in živi le še od dijet, leto se bliža koncu in baš se je, da ne dobimo niti službene pragmatike, niti proračuna. Naši ministri pa sede mirno na svojih stolah in čakajo rešitve od zgoraj. In če ne ozdravijo naše notranje razmere, se lahko pripeti, da bomo v resnem trenutku spravili na noge velikansko množino ljudi, da pa ista ne bo imela kaj — jesti. Vojaški ministri kupičijo z bolešno nervoznostjo puške na puške, kanone na kanone, ladije na ladije in množico rekrutov na množico, državne kase pa so prazne, mogočnost pridobivanja je vedno manjša, proračun živi le od posojil, državna renta pada od dne do dne in celo upanje na boljšo prihodnost je vedno manjše. V tem trenutku bi bilo na mestu, da bi naši civilni ministri zaklicali svojim vojaškim kolegom: Gospodje generali! Nekaj manj bi bilo mnogo več!

Veselo v boj!

Klerikalci so večinoma že postavili svoje kandidate za bodoče deželnozborske volitve. Znane osebe so to, stari „prijatelji ljudsta.“ Le v neka-

PODLISTEK.

J. N. Potapenko:

Rešilna beseda.

Dalje.

„Za tem sem prišel uradno k nekemu mladencu ter sem ga začel zdraviti . . .“

„Torej na večni mir in pokoj njegove duše? Kaj ne?“ vpraša Andron ter prime za steklenico.

„Za to je še čas. Začel sem ga torej zdraviti ter sem ga zdravil cele štiri dni. Bil je močan fant, ki je nekaj prenesel. Položil sem mu osem goršičnih obližev na križ ter zllil vanj tri kozarce one mešanice. Ali peti dan tega fant, vzlic svoji kreposti ni več zdržal ter je odkuril na rendez-vous s staro ženo . . .“

„Saj sem rekel! Kar povejte nam, Avdjej Savič, koliko ste jih zdravili, da pijemo kar na enkrat in počez za blagor njih duš. Če bomo pili na večni mir in pokoj vsakega posameznega, nam bo bržčas kmalu primanjkovalo žganja!“ reče Andron.

„Ali počakajte vendar in potrpite malo! Glavna stvar šele pride!“ odgovori lekarniški pomočnik, ovirajoč vnetost Androna do pijače. „Po tem dogodku so kar naenkrat vsi postali zdravi. Hodim po trgu ter stopim v hišo: „Je-li tu kdo bolan?“ „Ne!“ V drugo: „Ne!“ V tretjo, peti, deseti — nikjer ni bolnikov. Vsi so ozdraveli. Ali ni to čuden slučaj? Naravnost nezaslišan dogodek!“ „Ne,“ si mislim, „tu ni nekaj v redu, za tem kaj tiči!“ Sklenil sem torej, da grem siloma v hiše,

ne da bi popraševal. Pridem v prvo hišo, v drugo, v tretjo . . . ljubi moj bog! Povsod leže bolniki! Kaj naj to pomeni? Kaj naj to predstavlja? „Zakaj zatajuješ svojo bolno ženo?“ vprašam nekoga. Pa me prime za roko, me pelje v kot in (kaj mislite) mi reče: „Gospod lekarniški pomočnik, bodite vendar toliko ljubeznivi in ne zdravite moje žene. Dve vreči rži vam prinesem za to, pri bogu, da vam jih prinesem!“ Pogledal sem ga ter premišljal: Kaj naj storim? Dve vreči rži je le lepa stvar in moje zdravljenje res ne koristi ničesar. In tako sem mu povedal, da sem s ponudbo zadovoljen. Prišel sem v drugo hišo: tu se je držalo dekle za trebuh. Tu so me prosili za pet božjih ran, naj jih nikar ne zdravim ter mi ponudili vrečo prosa in skledo jajc. „Aha!“ sem si mislil, tu tiči skrivnost! Dobro, sedaj saj vem, kaj imam storiti!“ In pričel sem uporabljati sledeče diplomatične poteze: Takoj ko sem slišal, da je v neki hiši kdo zbolel sem vzel svojo steklenico z zdravilom in zavoj goršičnih obližev ter sem šel tja. In na mah sem zaslužil vrečo rži ali kaj drugega dobrega. Na svojo vest vam lahko povem, da sem v času te epidemije peljal štiri vozove žita na prodaj v mesto in da sem dobil poleg tega še nad trideset rubljev v gotovem denarju. To je bil enkrat prav prijeten doživljaj! Pa hočete še dvomiti v hvaležnosti ljudi? Ne, pomislite le na tako umetnost: zdravniki se puste plačati, da zdravijo ljudi, jaz pa sem dosegel, da so me plačali za to, da jih nisem zdravil! Res prav prijeten doživljaj je bil to!“

Povest lekarniškega pomočnika je tako zelo

učinkovala, da so v prvem trenutku vsi molčali ter le pomižikavali z očmi. Prvi, ki se je zopet prav zavedel, je bil občinski predstojnik, ki je rekel:

N — ja! . . . To je bilo spretno . . . he! . . . Prav izredno spretno . . . he!“

„Kak zvit Pavliha je naš Avdjej Savič! V resnici prebrisan Pavliha!“ zakliče Andron, kateremu je vsled užitega žganja že vse pred očmi migljalo. Kar se mu pa sicer na obrazu ni poznalo.

Najglobji utis pa je napravila ta povest na učitelja Siromahina. Zavžil je vsega skupaj le dva kozarca žganja ter prešel že k vinu. Ker pa opojnih pijač sploh ni bil vajen, je občutil že sedaj prijetno razburjenje, ki je navadno začetek pijačnosti.

V prsah Siromahina sta se bojevala dva čuta. Ker je bil še zelo mlad in v življenju neizkušen, je imel, — vzlic temu, da je bil le navadna trezna glava — občutek, da je lekarniški pomočnik s svojim postopanjem zakrivil neko podlo dejanje in mikalo ga je, da bi dal temu občutku glasen odmev. A obenem je pa tudi opazil, da je postal Otriganenko junak večera, da so vsi gledali nanj ter občudovali in priznavali njegovo spretnost. In v njegovi samozavesti se mu je pojavil nagon častihlepnosti. Sam bi bil rad postal, četudi samo za trenotek, tak junak. Rad bi bil kaj pripovedoval, kako podlost, kateri bi poslušalci pritrjevali ter rekli: „To je bilo spretno in modro!“ Ali, o joj! V svoji preteklosti ni našel nič sličnega. Le ta je bila dozdej brezbarvena in poštena. In v tem

kodbe na Matičini hiši, ki so nastale vsled regulacijskih del v Ljubljani, se ocenijo. Določa se kredit za katalogiziranje Matične knjižnice. — Poročilo o fondu za Bleiweisov spomenik se vzame na znanje. — Potrde se nasveti in predlogi Zemljevidnega odseka. Matica bi morala vedeti, kaj je glede krajevisja ukrenil deželni odbor Kranjski. Koncem tega meseca bo zadnje posvetovanje o sedanjih korekturah Zemljevida. — Matica je prejela zopet nekaj Vošnjakove Korespondence. Geografski opis Štajerske (Slov. zemlja) prevzame g. prof. Vesenjaka. — Publikacije za 1913. leto bodo obširneje nego zadnja leta ter izidejo v novi umetniški opremi. — Neki beletristični rokopisi se izročijo v recenzijo. — Matica izda veliko pojudno pisano in ilustrovano delo prirodopisne vsebine (v obliki vseučiliških predavanj), ki jo za Matico spiše univ. docent v Würzburgu dr. Boris Zarnik. — Matica je pozdravila odkritje nagrobnega spomenika hrvatskemu pesniku Kranjčeviču v Sarajevu, ki se je vršilo dne 28. septembra t. l. Pri razkritju Medvedovega spomenika (v Kamniku) je zastopal Matico njen predsednik. Članov je plačalo do zdaj za tekoče leto 1700.

**Pisarna za urejevanje splošnih
gospodarskih zadev**

J. Rozman :: Kranj

- I. **Denarni promet:** Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolventov. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.
- II. **Informacijske zadeve:** Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.
- III. **Izterjevanje terjatev:** Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.
- IV. **Promet z nepremičninami in podjetji:** Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.
- V. **Tehnično-komercijelne zadeve:** Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.
- VI. **Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah.** Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 120 52—13

Šivilja v Kranju

159 2—1

**☐ sprejme takoj ☐
☐ učenko. ☐**

Več se izve v upravnistvu „Save“.

157—2

Odda se

stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritliklinami

za 1. februar 1914.

Podatki pri upravnistvu tega lista.

ADVOKAT DR. JOS. AŽMAN

glav odvetnik in zagovornik

158 3—1

**LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 61.**

Gramofon
3—3
se ceno prodaja.
Vpraša se v upravnistvu tega lista.
153

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup otroških vozičkov.

Najraznovrstnejše špecerijsko blago.

Nakup suhih gob in deželnih pridelkov.

Kolodvorska restavracija

priporoča

**vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo**

4 52-46

Kupovalci! Nakupimo svoje potrebščine pri **Osvald Dobeicu** v Kranju na Glavnem trgu (pri Krisperju),

kajti ondi se dobijo raznovrstne suhe in oljnate barve, firnež, terpentin, lake vseh vrst, čopiči, krtače, otepači, ročne torbice, sesalke za otroke, predvratne slame, pipe i. t. d. Velika zaloga stekla, kakor steklenic, vrčev za vino, vodo in pivo, žepnih steklenic, kozarcev, solnic, steklenih skled in krožnikov, križev brez in s pokrivalom, stoječih, visečih, stenskih in hlevskih svetilk, svečnikov, belih in zelenih senčnikov, krogelj, likerjev in vinskih servic, vpletenih steklenic vseh velikosti i. t. d. Nadalje različnega porcelana, kakor umivalne, jedilne, čajne in kavine oprave v vseh barvah, robatih in gladkih skled, belih, pisanih in stenskih krožnikov vse velikosti, šalic za kavo, mleko in juho, loncev za juho, skledice za omako, posodice za jajca, kavnih strojev, loncev, brez in z napisom, pljuvalnikov, vrčev za mleko, kavo in čaj, vžigalnikov, ročnih svečnikov, vaz za cvetlice, posodice za zobotrebece, kropivnikov, vse vrst prstenih skled, krožnikov, etažer, šalic i. t. d. Velika izber kuhinjske posode, emajliranih skled, loncev, kastrolov, mlečnih ponev v modri in rujavi barvi, mlečnih in petrolejskih kangel, pekve, ponovk, zajemalk, belih in medenih korcev, pocinjnih skled za mešanje vse velikosti, belih loncev za perilo, aluminium posode, vseh vrst tac, žeharov, cedilnikov za mleko, juho in čaj, pokrovk, modlov za torte, lijakov, lesenih in emajliranih solnic, likalnikov, mlinčkov za poper in kavo, požigalnikov za kavo, smetišnice, modrih in rujavih škafov za vodo, emajlirane umivalne oprave ter različnih umivalnih miz, strojev za meso in 93 mandeljne, lite železne posode, žičnikov in žice, beštaka, kakor vilce, noži žlice i. t. d. 29—22

Vsi predmeti se prodajajo po najnižjih cenah. Gostilničarji in neveste imajo posebne cene.

Na prodaj je tudi še malo rabljen **Singerjev šivalni stroj** za polovično ceno.

Razglednice iz Kranja po 2 vin. Postrežba točna in solidna.

Najstarejša trgovina

**Ferd. Sajovic v Kranju
poprej C. Pleiweiss**

10—46

priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovjšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

jesensko in zimsko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske.

Nakup suhih jedilnih gob po najvišji dnevni ceni.

Veletrgovina J. & A. Majdič Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznana najboljši dalmatinski portland cement **„Salona“**
za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

12—46

KOLESARJI, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma **brezplačno in poštne**
prosto prvi slovenski pravkar izišli

bogato ilustrovani cenik 1913
za kolesa in posamezne dele.

Poglejte pa pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo **prvo vrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.** 108 10-36

Karel Čamernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12, specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Spominjate se Ciril-Metodove družbe!

Zobozdravniški in zobotehnični atelje

dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holzacker

konc. zobotehnik

v Kranju

16 52-46

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

Rezervni sklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

4³/₄ 0/0

Rezervni sklad
nad K 800.000.

brez odbitka rentnega
davka.

7-46

14-37

Rudolf Rus

urar v Kranju poleg lekarne

Največja zaloga

ur, zlatnine in serbrnine

Priporoča se sl. občinstvu v nakup

gramofonov
in optičnega blaga.

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštne prosti.

15-46

!! 50 vinarski bazar
in
najnovejše igrače
za Miklavža in za Božič

= v veliki izberi razstavljeno v I. nadst. =

kakor druga primerna darila, se prodajajo radi pre-
:: zidave trgovine po skrajno nizkih cenah. ::

A. Adamič, Kranj

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-46

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-46

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno **najceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschwegermilo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. Kolomaz.**

Za Miklavža in za Božič!

157 7-2

Radi opustitve **igrač** iste po **zelo nižani ceni.**
M. RANT :: KRANJ
Savsko predmestje.

Vinska veletrgovina Rudolf Kokalj, Kranj

17-46

Priporočam svoja
izvrstna, **zajamčeno pristna**
dolenjska, metliška, štajerska in istrijska

vina
v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

Tiskarna „SAVA“ v Kranju
se priporoča v izdelavo vseh tiskarskih del.

Najbolj varno naložen denar v celem
političnem kranjskem okraju!

36 26-19

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
325.000 kron.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 1/2% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1912. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 100 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
: **nad 4 miliojne kron.** :

4 1/2%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkven denar.

Ta najstarejši denarni zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.